

AAN120001 / PEDAGOGIKA

ANPR / Bakalářské studium

2014/2015

prof. PhDr. Pavel Mühlpachr, Ph.D.

2/1 ZS; povinný předmět

Z+ ZK / 5 kreditů

Cílem kurzu je seznámit posluchače s předmětem a metodami pedagogiky a se základními pedagogickými disciplínami. Kurz v systémovém pojetí tematizuje problematiku vzdělávacích a výchovných cílů, obsahu, podmínek, prostředků a výsledků vzdělávání v obecně pedagogické rovině. Zaměřuje se na analýzu pojmu kurikulum a na současnou kurikulární reformu. Pozornost je věnována rovněž české vzdělávací politice v kontextu evropských vzdělávacích dokumentů. V neposlední řadě je současná obecně pedagogická diskuse zasazena do historicko-pedagogického kontextu – pozornost je zaměřena zejména na novověký a moderní pedagogický diskurs.

Charakteristika obsahu předmětu:

1. Pedagogika jako humanitní a sociální věda – vývoj oboru z pohledu institucionálního a diskursivního, pedagogické disciplíny
2. Předmět pedagogiky – výchova a socializace, resocializace, intencionální a funkcionální výchova, vzdělávání, systém školství
3. Metodologie pedagogiky – metody pedagogického výzkumu, druhy pedagogického výzkumu, interpretace výzkumných dat
4. Cíle a obsah výchovy a vzdělávání – historický kontext, současné vzdělávací a výchovné cíle v kontextu platných legislativních předpisů a koncepčních vzdělávacích dokumentů, kurikulum
5. Škola jako organizace – kultura školy, management školy, veřejná správa, zaměstnavatelé, politické strany
6. Podmínky výchovy a vzdělávání – edukační proces, školní vyučování, formy a metody výuky, determinanty edukačního procesu
7. Subjekty edukace – žáci a studenti, učitelé, rodiče
8. Edukace v mimoškolním prostředí – rodina, média, pastore, zájmové vzdělávání
9. Edukace specifických skupin populace – sociálně znevýhodnění, romská populace, jedinci s poruchami učení, dospělí, senioři
10. Informační základna pedagogické vědy a výzkumu – časopisy, encyklopedie, knihovny, muzea, archivy, vysoké školy
11. Edukační realita – školní edukace, fenomén výchovy, celoživotní učení a vzdělávání, společnost vědění
12. Významná témata pedagogického výzkumu – sociální nerovnost, hodnoty, inovace, ekologie, environmentalistika, multikulturní výchova, sexuální výchova
13. Vybrané kapitoly z dějin pedagogiky

Povinná literatura:

- BERTRAND, Yves. *Soudobé teorie vzdělávání*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-216-5.
- KASPER, Tomáš a Dana KASPEROVÁ. *Dějiny pedagogiky*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2429-4.
- PRŮCHA, Jan. (ed.) *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.
- PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-567-7.
- PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-503-5.

Doporučená literatura:

- BARTOŇOVÁ, Miroslava a Marie VÍTKOVÁ. *Strategie ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: texty k distančnímu vzdělávání*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-158-4.
- GREGER, David a Věra JEŽKOVÁ. *Školní vzdělávání: zahraniční trendy a inspirace*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 80-246-1313-1.
- MATĚJŮ, Petr, STRAKOVÁ, Jana a Arnošt VESELÝ. (eds.). *Nerovnosti ve vzdělávání: od měření k řešení*. Brno: SLON, 2010. ISBN 978-80-7419-032-2.
- PRŮCHA, Jan. *Učitel: současné poznatky o profesi*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-621-7.
- PRŮCHA, Jan. *Srovnávací pedagogika*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-155-7.
- PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-977-1.
- SINGULE, František. *Americká pragmatická pedagogika*. Praha: SPN, 1990. ISBN 80-900035-8-3.
- VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada 2011. ISBN 978-80-247-3357-9.
- WALTEROVÁ, Eliška. *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*. Brno: Paido, 2004. 1. a 2. díl. ISBN 80-7315-083-2.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.*
- Národní program vzdělávání v České republice (Bílá kniha)*. Praha: MSMT, 2001. (www.msmt.cz)
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. (www.rvp.cz)
- Čeští žáci v mezinárodním srovnání*. Praha: UIV, 2006. (www.uiv.cz)
- Čeští žáci v mezinárodním srovnání*. Praha: UIV, 2009. (www.uiv.cz)

Zápočet:

Podmínkou k získání zápočtu pro studenty prezenčního i kombinovaného studia je minimálně 80% účast na seminářích a prezentace zadaného odborného úkolu (téma a termín prezentace je třeba konzultovat s vyučujícím).

Zkouška:

Zkouška je realizována formou ústního individuálního zkoušení v rozsahu látky uvedené v anotaci předmětu (viz Charakteristika obsahu předmětu). K ústní zkoušce budou vypsány minimálně tři termíny a jeden termín v následujícím zkouškovém období.